

ความรู้ ความลับ ในเว็บวิกิลีกส์

ผศ.สุพล พรหมมาพันธุ์

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ปีที่ 14 ฉบับที่ 5053 วันพฤหัสบดี 2 กันยายน พ.ศ. 2553 หน้า 4

เมื่อเราได้ยินคำว่า Wiki ส่วนใหญ่มักเข้าใจว่าเป็นเว็บเกี่ยวกับความรู้ หรือสารานุกรม เช่น เว็บไซต์ Wikipedia.org เว็บสารานุกรมเสรีที่ใหญ่ที่สุดในโลกที่เรารู้จักกันเป็นอย่างดี คำว่า Wiki คือ เครื่องมือสำหรับการพัฒนางานบนเว็บไซต์ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถสร้าง ลบ และเปลี่ยนแปลง แก้ไข เนื้อหาบนระบบออนไลน์ได้เองโดยผ่านเว็บเบราว์เซอร์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง Wiki ได้แก่ประเภทของซอฟต์แวร์สำหรับใช้ในการทำงานร่วมกันผ่านเว็บไซต์ อาจใช้เพื่อสร้างชุมชนบนเว็บไซต์ให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น, ใช้เพื่อเขียนบันทึกเรื่องราวส่วนบุคคล, ใช้เพื่อสนับสนุนพนักงานบนเครือข่ายภายในองค์กร ใช้เพื่อสนับสนุนกลุ่มการเรียนรู้ในสถานศึกษา และจนกระทั่งถึงระบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) ทั้งภายในองค์กร และระหว่างองค์กร Wiki เป็นการใช้ภาษาที่ทำให้การทำงานง่ายขึ้นที่เรียกว่า WYSIWYG (What You See Is What You Get) เพื่อให้ผู้ใช้งานง่ายต่อการทำการแก้ไข นั้นหมายถึงมีการใช้ภาษา JavaScript หรือ ActiveX เพื่อทำการควบคุมและการแปลงรูปแบบของคำสั่งกราฟิกส์ที่ป้อนเข้าไป เช่น การทำให้เป็นตัวหนา (Bold) และ *ตัวเอียง (Italics)* เป็นต้น

เว็บไซต์ Wiki เว็บแรกของโลกคือ WikiWikiWeb พัฒนาขึ้นมาโดยโปรแกรมเมอร์ชาวอเมริกันชื่อ วาร์ด คันนิงแฮม (Ward Cunningham) พัฒนาขึ้นมาครั้งแรกในปี ค.ศ.1994 และได้ทำการติดตั้งลงบนอินเทอร์เน็ตโดเมนเนมชื่อ c2.com เมื่อวันที่ 25 มีนาคม ค.ศ.1995 ชื่อ Wiki เป็นชื่อที่ตั้งโดยนายวาร์ด คันนิงแฮม เพื่อเป็นการระลึกถึงพนักงานซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้นับ (Counter Employee) คนหนึ่งซึ่งประจำการอยู่ที่สนามบินนานาชาติ Honolulu โดยเขาเป็นผู้บอกแนะนำให้ วาร์ด คันนิงแฮม ขึ้นรถโดยสารสาธารณะที่เรียกว่า "Wiki" ซึ่งวิ่งไปมาระหว่างสถานีต่างๆ ภายในสนามบิน

ชาวดัง ตั้งแต่วันที่เดือนมีนาคมถึงสิงหาคม พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมา คือ เว็บไซต์ วิกิลีกส์ (Wikileaks) ได้เปิดโปงความลับทางการทหารของสหรัฐอเมริกา โดยเว็บไซต์วิกิลีกส์ได้ปล่อยข้อมูลบางส่วนของเอกสารลับของซีไอเอ เป็นคำเตือนว่า สหรัฐได้ถูกจับตามองในฐานะที่ส่งออกการก่อการร้าย ให้ประชาชนต่อกลุ่มอัลกออิดะห์ที่อาจเป็นแนวร่วมอเมริกันมากขึ้น เอกสารดังกล่าวซีไอเอเรียกว่า **เรดเชล** ซึ่งเป็นรายงานชั้นพิเศษที่เว็บไซต์วิกิลีกส์เผยแพร่ โดยเดือนที่ผ่านมาเพิ่งเปิดเผยเอกสารลับมากกว่า 70,000 ฉบับของกองทัพอเมริกันเกี่ยวกับการทำ

สงครามในอัฟกานิสถาน ต่อมาได้ปล่อยอีก 15,000 ฉบับ แม้ว่าจะมีการวิจารณ์จากเพนตากอนว่า วิกิลีกส์ทำให้แหล่งข่าวและยุทธวิธีที่มีความอ่อนไหวเป็นพิเศษในการต่อสู้กับศัตรูมีความไม่ปลอดภัย (ไทยโพสต์ : 2553)

วิกิลีกส์ (Wikileaks) เป็นเว็บไซต์ที่ก่อตั้งโดยนายจูเลียน แอสแซนจ์ ชาวออสเตรเลีย เขาสนใจเรียนด้านฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยเมลเบิร์น แอสแซนจ์มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ชอบศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเองตลอดเวลา ชอบอ่านตำราทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ อีกทั้งยังชอบศึกษาด้านปรัชญาและประสาทวิทยาอีกด้วย ในส่วนของเว็บไซต์วิกิลีกส์ มีระบบสนับสนุนการทำงานถึง 30 ภาษา พัฒนาขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลเอกสารของรัฐบาลและบริษัท ซึ่งอนุญาตให้ผู้ใช้สามารถเผยแพร่ เพื่อการกล่าวหาได้ โดยไม่ถูกผลกระทบทางลบกลับจากองค์กรเหล่านั้น เว็บไซต์ Wikileaks อ้างว่าการส่งข้อความต่าง ๆ นั้นจะไม่สามารถถูกติดตามได้ ไม่ว่าจะจากใครก็ตามเว็บไซต์ทำงานโดยใช้รุ่นดัดแปลงของซอฟต์แวร์มีเดียวิกิส่วนหนึ่งของเว็บไซต์พัฒนาโดยผู้คัดค้านรัฐบาลจีน จากข้อมูลในเว็บไซต์ Wikileaks เป้าหมายหลักของการเปิดโปงคือ กลุ่มประเทศอดีตสหภาพโซเวียต กลุ่มประเทศซบซายาฮารา และประเทศในตะวันออกกลาง แต่พวกเขาก็คาดหวังให้เว็บไซต์ถูกใช้งานสำหรับข้อมูลที่รั่วไหลเกี่ยวกับรัฐบาลและบริษัทในประเทศตะวันตกในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2553 รัฐบาลไทยได้ทำการบล็อกการเข้าถึงเว็บไซต์นี้ (<http://th.wikipedia.org>) โดยเว็บไซต์วิกิลีกส์เป็น 1 ในจำนวน 1,230 เว็บไซต์ที่ถูกบล็อก และได้พยายามพัฒนาเว็บใหม่ขึ้นมา โดยใช้ชื่อว่า “ไทยลีกส์” โดยมีความตอนหนึ่งในจดหมายถึงรัฐบาลไทยว่า “วันนี้เราได้จัดทำเว็บไซต์ไทยลีกส์ขึ้นมา เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงระบบกรองแบบฟิชั่นๆ ของท่าน ท่านสามารถเพิ่มเว็บไซต์ดังกล่าวลงในรายการเว็บไซต์ที่ควรถูกบล็อกของท่าน แต่นั่นไม่ได้ทำให้เรากังวลเลย เพราะมันก่อกองอินเทอร์เน็ตหลายพันคนที่พร้อมจะนำข้อมูลเหล่านี้ไปสู่จุดหมายอันแท้จริงและนั่นก็คือประชาชนชาวไทยท่านสามารถเข้าเว็บไซต์วิกิลีกส์ด้วยการเข้าไปที่วิกิไทยลีกส์” (<http://internetfreedom.us>)

เว็บไซต์ วิกิลีกส์ นับว่าเป็นเว็บเครือข่ายสังคมออนไลน์ยุคใหม่ เช่นเดียวกับ YouTube, Facebook, และ Twitter ซึ่งสร้างความฮือฮามากหลายครั้งแล้ว ทั้งที่มีพนักงานทำงานประจำอยู่เพียง 5 คนเท่านั้น นอกเหนือจากนั้นเป็นอาสาสมัครอีกประมาณ 1,000 คน งบประมาณที่ได้รับมาจากการบริจาคเป็นหลัก โดยมียอดบริจาค 1.75 แสนปอนด์ต่อปี และมีเงินสนับสนุนจากสำนักงานกฎหมายหลายแห่ง (<http://www.komchadluek.net>) เว็บไซต์วิกิลีกส์เรียกตนเองว่า เป็นเว็บที่มีระบบปลอดภัยจากการเซ็นเซอร์สำหรับการแพร่กระจายเอกสารลับจำนวนมหาศาล แบบไม่สามารถแกะรอยไปยังที่มาได้ เอกสารลับทั้งหมดจะถูกจัดเก็บเอาไว้อย่างดีในเซิร์ฟเวอร์หลักที่ตั้งอยู่ที่ประเทศสวีเดน และอีกหลายประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองสื่อ ข้อมูลที่อยู่ในเว็บไซต์วิกิลีกส์จะถูกเข้ารหัสป้องกันเอาไว้อย่างดีเยี่ยมเช่นเดียวกับกองทัพ เพื่อปกป้องแหล่งข่าวสารจากที่ต่างๆ และป้องกันการต่อต้านความพยายามรุกรานจากหน่วยงานของรัฐ บริษัทเอกชน ตลอดจนพวกแฮกเกอร์ที่ไม่ประสงค์ดีทั้งหลาย เป้าหมายที่สำคัญของวิกิลีกส์ คือ ต้องการสร้างสำนักข่าวกรองของประชาชนขึ้นมา เพื่อให้ประชาชนได้มีสิทธิ์มีเสียง และมีความอิสระในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งบางคนอาจมองวิกิลีกส์ว่า เป็นเว็บที่มุ่งไปที่การเจาะข้อมูลความลับขององค์กรรัฐ ซึ่งเป็นเสมือนอาชญากรตัวจริง ที่องค์กรทั้งหลายต่างสะพรึงกลัว จนเว็บบล็อกแห่งหนึ่งระบุว่า “วิกิลีกส์เป็นองค์กรสื่อไร้รัฐแห่งแรกของโลก” แต่วิกิลีกส์ก็ได้ใส่ใจกับสมญานามเหล่านั้น

แม้ว่า บางคนอาจมองวิกิลีกส์ในแง่ลบบ้าง แต่ถ้าหากมองในแง่ที่เป็นประโยชน์ก็มีบ้างเหมือนกัน นั่นคือ หน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะป็นภาครัฐหรือเอกชนควรจะตั้งข้อสังเกตเรื่องการเพิ่มการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลให้มั่นคงเสียรึมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันต้องระมัดระวังเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชน **“เพราะวิกิลีกส์เป็นเสมือนกระจกบานใหญ่ที่ทำให้หน่วยงานทั้งหลายได้รู้จุดบกพร่องของตนเอง”**.

